

Förenade målen C-403/08 och C-429/08

**Football Association Premier League Ltd
mot
QC Leisure
och
Karen Murphy
mot
Media Protection Services Ltd**

(beslut att begära förhandsavgörande
fattade av High Court of Justice (England & Wales),
Chancery Division
och High Court of Justice (England & Wales),
Queen's Bench Division (Administrative Court))

”Satellitsändningar — Sändning av fotbollsmatcher — Mottagning av sändningen med hjälp av satellitavkodningskort — Satellitavkodningskort som lagligen släppts ut på marknaden i en medlemsstat och används i en annan medlemsstat — Förbud mot saluföring och användning i en medlemsstat — Visning av sändningar i strid med de tilldelade ensamrätterna — Upphovsrätt — Rätt till tv-sändning — Exklusiva licenser för sändningar i en enda medlemsstat — Frihet att tillhandahålla tjänster — Artikel 56 FEUF — Konkurrens — Artikel 101 FEUF — Syfte att begränsa konkurrensen — Skydd för tjänster som bygger på villkorad tillgång — Olaglig utrustning — Direktiv 98/84/EG — Direktiv 2001/29/EG — Mångfaldigande av verk i en satellitdekoders minne och på en tv-skärm — Undantag från mångfaldiganderätten — Överföring till allmänheten av verk i pubar — Direktiv 93/83/EEG”

Förslag till avgörande av generaladvokat J. Kokott, föredraget den 3 februari 2011	I - 9090
Domstolens dom (stora avdelningen) av den 4 oktober 2011	I - 9159

Sammanfattning av domen

- Frihet att tillhandahålla tjänster — Det rättsliga skyddet för tjänster som bygger på eller utgörs av villkorad tillgång — Direktiv 98/84 — Olaglig utrustning — Begrepp — Avkodningsutrustning som saluförs i en medlemsstat och används i en annan medlemsstat — Omfattas inte*
(Europaparlamentets och rådets direktiv 98/84, artikel 2 e)
- Frihet att tillhandahålla tjänster — Det rättsliga skyddet för tjänster som bygger på eller utgörs av villkorad tillgång — Direktiv 98/84 — Tillämpningsområde — Nationell lagstiftning som förbjuder användning av utländsk avkodningsutrustning. — Omfattas inte*
(Europaparlamentets och rådets direktiv 98/84, artikel 3.2)
- Frihet att tillhandahålla tjänster — Fri rörlighet för varor — Nationell lagstiftning som kan knytas till båda dessa grundläggande friheter — Prövning utifrån den av dessa som är den huvudsakliga*
(Artikel 56 FEUF)
- Frihet att tillhandahålla tjänster — Restriktioner — Avkodningsutrustning som saluförs i en medlemsstat och används i en annan medlemsstat för visningar av idrottsevenemang*
(Artikel 56 FEUF)
- Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Avtal mellan företag — Skadlig inverkan på konkurrensen — Exklusivt licensavtal som slutits mellan en innehavare av immateriella rättigheter och ett programföretag — Förbud att tillhandahålla avkodningsutrustning som gör det möjligt att avkoda dessa sändningar utanför det område licensen gäller — Otillåtet*
(Artikel 101 FEUF)
- Tillnärmning av lagstiftning — Upphovsrätt och närstående rättigheter — Direktiv 2001/29 — Harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informations-samhället — Mångfaldiganderätt — Delvist mångfaldigande — Räckvidd*
(Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29, artikel 2 a)

7. *Tillnärmning av lagstiftning — Upphovsrätt och närstående rättigheter — Direktiv 2001/29 — Harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället — Mångfaldiganderätt — Undantag och begränsningar (Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29, artikel 5.1)*
8. *Tillnärmning av lagstiftning — Upphovsrätt och närstående rättigheter — Direktiv 2001/29 — Harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället — Överföring till allmänheten — Begrepp (Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29, artikel 3.1)*
9. *Tillnärmning av lagstiftning — Upphovsrätt och närstående rättigheter — Direktiv 98/83 — Verkningar — Huruvida mångfaldiganden som sker i en satellitdekoders minne och på en tv-skärm är lagliga — Föreligger inte (Rådets direktiv 93/83)*

1. Begreppet "olaglig utrustning" i den mening som avses i artikel 2 e i direktiv 98/84 om det rättsliga skyddet för tjänster som bygger på eller utgörs av villkorad tillgång ska tolkas så, att det inte omfattar utländsk avkodningsutrustning – som möjliggör tillgång till satellitsändningstjänster från ett programföretag och som tillverkas och saluförs med detta företags godkännande, men som används, mot detta företags vilja, utanför det geografiska område för vilket den har distribuerats –, och inte heller utländsk avkodningsutrustning som erhållits eller aktiverats genom uppgivandet av ett falskt namn och en falsk adress, eller utländsk

avkodningsutrustning som används i strid med en avtalsenlig begränsning enligt vilken den endast får användas för privat bruk.

Begreppet "olaglig utrustning" i nämnda bestämmelse definieras som all utrustning eller programvara som "utformats" eller "anpassats" för att göra en skyddad tjänst tillgänglig i tolkningsbar form utan tjänsteleverantörens godkännande. Denna ordalydelse begränsar sig således till sådan utrustning på vilken manuella

eller maskinmässiga operationer skett innan de tagits i bruk och vilken möjliggör mottagning av skyddade tjänster utan tjänsteleverantörens godkännande. Följaktligen avser nämnda ordalydelse endast utrustning som tillverkats, manipulerats, anpassats eller återanpassats utan tjänsteleverantörens godkännande, och den omfattar inte användningen av utländsk avkodningsutrustning.

används i strid med en avtalsenlig begränsning enligt vilken den endast får användas för privat bruk, eftersom en sådan lagstiftning inte omfattas av det område som samordnas genom direktivet.

(se punkt 74 samt domslutet 2)

Den ovannämnda utrustningen tillverkas och saluförs däremot med tjänsteleverantörens godkännande. Den möjliggör inte en kostnadsfri tillgång till skyddade tjänster, och inte heller möjliggör eller underlättar den kringgående av tekniska åtgärder avsedda att garantera betalningen av legalt tillhandahållna tjänster, eftersom en ersättning erlagts i den medlemsstat i vilken den släppts ut på marknaden.

(se punkterna 63, 64, 66 och 67 samt domslutet 1)

2. Artikel 3.2 i direktiv 98/84 om det rättsliga skyddet för tjänster som bygger på eller utgörs av villkorad tillgång utgör inte hinder för en nationell lagstiftning som förbjuder användning av utländsk avkodningsutrustning, inbegripet utländsk avkodningsutrustning som erhållits eller aktiverats genom uppgivandet av ett falskt namn och en falsk adress, eller utländsk avkodningsutrustning som

3. När en nationell åtgärd har samband både med den fria rörligheten för varor och med friheten att tillhandahålla tjänster, prövar domstolen åtgärden i princip mot bakgrund av endast en av dessa båda grundläggande friheter, om det visar sig att den ena av dem är helt underordnad den andra och kan knytas till denna. Även om dessa två aspekter ofta har ett tätt samband vad gäller telekommunikationer och det inte går att anse att den ena är helt underordnad den andra gäller detta inte när den nationella lagstiftningen inte riktar sig mot avkodningsutrustning i syfte att bestämma vilka krav denna måste uppfylla eller fastställa under vilka villkor den kan saluföras utan bara behandlar avkodningsutrustningen i dess egenskap av en anordning som gör det möjligt för abonnenterna att erhålla kodade sändningstjänster.

(se punkterna 78, 79 och 82)

4. Artikel 56 FEUF ska tolkas så, att den utgör hinder för en lagstiftning i en

medlemsstat som innebär att det är förbjudet att till denna stat importera samt där sälja och använda utländsk avkodningsutrustning som möjliggör tillgång till en kodad satellitsändningstjänst från en annan medlemsstat som innehåller alster som skyddas i den förstnämnda statens lagstiftning. Denna slutsats påverkas varken av att den utländska avkodningsutrustningen har erhållits eller aktiverats genom uppgivandet av en falsk identitet och en falsk adress, i syfte att kringgå den aktuella territoriella inskränkningen, eller av att denna utrustning används för kommersiellt bruk trots att den endast var avsedd att användas för privat bruk.

Denna inskränkning kan inte anses vara motiverad utifrån syftet att skydda immateriella rättigheter.

Förvisso har idrottsevenemang i sig en unik karaktär, och är i denna utsträckning originella, vilket kan göra dem till alster som förtjänar ett skydd jämförbart med det som ges verk. Eftersom skyddet av de rättigheter som utgör det särskilda föremålet för den aktuella immateriella rättigheten endast garanterar att de berörda rättighetsinnehavarna en skälig ersättning och inte högsta möjliga ersättning för kommersiellt nyttjande av

verken säkerställs detta skydd så snart som innehavarna av de aktuella rättigheterna erhåller en ersättning för sändningarna av skyddade alster från den sändarmedlemsstat i vilken sändningen anses äga rum, i enlighet med artikel 1.2 b i direktiv 93/83 om samordning av vissa bestämmelser om upphovsrätt och närstående rättigheter avseende satellitsändningar och vidare sändning via kabel. Det är således i denna medlemsstat som skälig ersättning ska erläggas och de berörda rättighetsinnehavarna kan i denna medlemsstat begära ett belopp som motsvarar den faktiska och potentiella publiken såväl i sändarmedlemsstaten som i alla andra medlemsstater i vilka sändningarna som innehåller de skyddade alstren också tas emot.

Vad gäller det tillägg som programföretagen betalar för att bli tilldelade ensamrätten för ett visst territorium kan detta leda till konstgjorda skillnader i pris mellan de avgränsade nationella marknaderna. En sådan avskärmning och en sådan konstgjord prisskillnad är oförenliga med fördragets huvudsakliga syfte, vilket är att förverkliga den inre marknaden. Mot denna bakgrund kan nämnda tillägg inte anses utgöra del av den skäliga ersättning som de berörda rättighetsinnehavarna ska tillförsäkras, och betalningen av ett sådant tillägg går således utöver vad som

är nödvändigt för att tillförsäkra dessa rättighetsinnehavare en skäligen ersättning.

samtidigt ska undersökas för att pröva huruvida den innehåller sådana element.

(se punkterna 100, 106–108, 113–117, 125 och 131 samt domslutet 3)

(se punkt 159 samt domslutet 5)

5. Klausuler i ett exklusivt licensavtal som slutits mellan en innehavare av immateriella rättigheter och ett programföretag utgör en konkurrensbegränsning som är förbjuden enligt artikel 101 FEUF, när dessa klausuler innebär en skyldighet för programföretaget att inte tillhandahålla avkodningsutrustning som möjliggör tillgång till rättighetsinnehavarens skyddade alster för användning utanför det geografiska område som omfattas av licensavtalet.

7. Sådana mångfaldiganden vilka sker i en satellitdekoders minne och på en tv-skärm, uppfyller de villkor som anges i artikel 5.1 i direktiv 2001/29 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället och får följaktligen ske utan godkännande av berörda upphovsrättsinnehavare.

(se punkt 182 samt domslutet 6)

(se punkt 146 samt domslutet 4)

6. Artikel 2 a i direktiv 2001/29 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället ska tolkas så, att mångfaldiganderätten omfattar flyktiga fragment av verk i en satellitdekoders minne och på en tv-skärm, förutsatt att dessa fragment innehåller element som ger uttryck för de berörda upphovsmännens egen intellektuella skapelse, varvid den helhet som består av de fragment som mångfaldigas

8. Begreppet ”överföring till allmänheten” i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället ska tolkas så, att det omfattar överföringen av tv-sända verk med hjälp av en tv-skärm och högtalare till kunder som befinner sig i en pub.

Så snart en överföring av ett utsänt verk sker på en plats som är tillgänglig för allmänheten, med sikte på en ytterligare

publik som ges tillåtelse av innehavaren av tv-apparaten att lyssna eller titta på verket, ska ett sådant avsiktligt agerande anses utgöra en handling genom vilket verket i fråga överförs till en ny publik jämfört med innehavarna av tv-apparater som enskilt eller i sin privata verksamhet eller i en familjekrets mottar signalen, ska ett sådant avsiktligt agerande anses utgöra en handling genom vilket verket i fråga överförs till en ny publik. Detta är fallet vid en pubägares överföring av de utsända verken till kunder som befinner sig i puben, eftersom dessa kunder utgör en ny publik som upphovsmännen inte hade beaktat när de gav sitt tillstånd till att deras verk sänds.

inte är närvarande på den plats varifrån överföringen sker, i den mening som avses i nämnda skäl 23 i upphovsrättsdirektivet, det vill säga där det utsända framförandet äger rum.

(se punkterna 198–203 och 207 samt domslutet 7)

Vad vidare gäller överföringen av det tv-sända verket till "allmänheten som inte är närvarande på den plats varifrån överföringen sker" i den mening som avses i skäl 23 i direktiv 2001/29 omfattar detta direktiv i likhet med Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk inte "direkta framställningar och framträdanden", det vill säga tolkning av verk inför den publik som befinner sig i fysisk och direkt kontakt med skådespelaren eller den som framför verket. Ett sådant inslag av fysisk och direkt kontakt saknas emellertid vid en överföring, på en sådan plats som en pub, av ett utsänt verk med hjälp av en tv-skärm och högtalare till den publik som är närvarande på platsen för denna överföring, men som

9. Direktiv 93/83 om samordning av vissa bestämmelser om upphovsrätt och närstående rättigheter avseende satellitsändningar och vidareändring via kabel ska tolkas så, att direktivet saknar betydelse för frågan huruvida mångfaldiganden som sker i en satellitdekoders minne och på en tv-skärm är lagliga.

(se punkt 210 samt domslutet 8)